

SIRDAL KOMMUNE

BUDSJETT 2023

HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN

2023-2026

Forslag fra kommunedirektøren, november 2022.

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	4
Forord.....	4
Budsjettvedtak	6
Kommunedirektørens forslag til budsjettvedtak	6
§ 5-6 Økonomisk oversikt - drift.....	6
§ 5-4 Bevilgningsoversikt - drift (1A)	7
Plangrunnlaget	7
Lovmessig grunnlag for budsjett og økonomiplan	7
Styringsdokumenter	8
Politisk styringssystem	10
Organisasjon og medarbeidere	10
Hovedtall i budsjettforslaget.....	12
Sentrale inntekter.....	12
Skatteinntekter.....	15
Rammetilskudd.....	15
Konsesjonskraftinntekt.....	16
Særintekt fra vindkraft	16
Eiendomsskatt	16
Finansinntekter og -utgifter	16
Pensjon	17
Lønns- og prisvekst (deflator).....	18
Driftstiltak.....	18
Tiltaksliste i drift med tekstomtale.....	18
Kommunen sine tjenesteområder	20
Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)	20
900 Politisk styring og kontroll	20
902 Sirdalsgoder	20
903 Forskotteringer.....	21
904 Enhet sentral støtte (Asvo + Kirkelig fellesråd)	21
Utfordringer.....	22
905 Brannvesen og ulykkesberedskap	22
906 Næring/Sirdalsvekst	23
Skildring av dagens virksomhet.....	23
Utfordringer.....	23
907 Interkommunalt samarbeid.....	23

910	Enhet skole	23
	Utfordringer.....	24
914	Enhet barnehage	24
	Skildring av dagens virksomhet	24
	Utfordringer.....	25
920	Ambulanse.....	25
	Skildring av dagens virksomhet	25
	Utfordringer.....	25
921	Enhet helse	25
	Skildring av dagens virksomhet	26
924	Enhet pleie og omsorg.....	28
	Skildring av dagens virksomhet	28
930	Enhet kultur.....	28
	Skildring av dagens virksomhet	29
	Utfordringer.....	29
961	Enhet bygg og eiendom.....	29
	Utfordring.....	30
962	Enhet arealforvaltning.....	30
	Skildring av dagens virksomhet	30
	Utfordringer.....	30
963	Enhet samferdsel.....	30
	Skildring av dagens virksomhet	31
	Utfordringer.....	31
966	Selvkost vann, avløp	31
	Skildring av dagens virksomhet	31
	Utfordringer.....	32
	Økonomisk utvikling i planperioden.....	32
	Utvikling i økonomiplanperioden 2023-2026.....	32
	Økonomiske måltall.....	33
	Investeringer i planperioden	34
	§ 5-5 Bevilgningsoversikt – Investering (2A)	34
	Oversikt investeringer og finansiering - §5-5 Bevilgningsoversikt investeringer (2B)	35
	Finansiering av investeringer	35

Innledning

Kommunedirektøren presenterer med dette forslag til økonomiplan for perioden 2023-2026 samt årsbudsjettet for 2023 for Sirdal kommune.

Forord

Vi må ruste oss for å gjøre de riktige valgene

Verden er mer forutsigbar enn på mange tiår. Etter år med pandemi og nedstenging, har krigen i Ukraina rystet oss alle. Energiprisene har eksplodert, renta er høyere enn på lenge og prisene på varer stiger. Vi merker det på vår private økonomi og det rammer kommunens økonomi og tjenester. De siste årene har vi erfart at også Sirdal er en del av den globale verden og også Sirdal må forberede seg på å gjøre de riktige valgene framover.

Endring og omstilling for innbyggerne og ansatte

De neste årene må Sirdal sikre at vi også i årene fremover kan skape velferd som virker. Vi må sikre at innbyggerne kan stole på at de får det de trenger når de trenger det, selv om det ikke alltid blir akkurat slik en forventet det. I økonomi – og handlingsplan 2023- 2026 legges det opp til å videreføre dagens drift i størst mulig grad.

Vi må tenke på kort og lang sikt.

På kort sikt ønsker kommunedirektøren å bruke 2023 til å konsolidere tjenestenivået i Sirdal, dvs. hvor må vi legge tjenestenivået for å sikre et forutsigbart tjenestenivå i årene fremover.

Dette innebærer endring og omstillinger både for ansatte og innbyggerne. En stor del av omstillingen handler ikke bare om bærekraftig økonomi. Den handler om at vi prioriterer mellom de ulike formålene, og ikke minst at vi omstiller for å skape bedre innrettede tjenester for innbyggerne våre.

Våre ansatte er kommunens viktigste ressurs for å lykkes med samfunnsoppdraget

Våre ansatte er kommunens viktigste ressurs for å lykkes med samfunnsoppdraget. Dette krever tillitsbasert og godt lederskap som bidrar til at våre medarbeidere opplever frihet til å løse de daglige oppgavene på en god måte. Tillit skaper forpliktelse og bidrar til et godt arbeidsmiljø og økt nærvær.

For å sikre god kvalitet i tilbudene er det avgjørende at sykefraværet er så lavt som mulig. I tillegg blir det viktig å fortsette å utvikle kommunen som attraktiv arbeidsplass for å sikre oss riktig kompetanse og beholde dyktige medarbeidere.

Vi skal legge til rette for folkevalgte

Vi skal ivareta rollen som samfunnutvikler, og være en viktig aktør i vår region. Gjennom felles innsatsområder som areal og transport, klima og miljø samt næringsutvikling og digitalisering skal vi sammen vi jobbe for en attraktiv stedsutvikling og videreutvikle tjeneste tilbudet.

God politisk styring er en forutsetning for å lykkes. Kommunens administrasjon skal legge til rette for at våre folkevalgte settes i stand til å fatte gode beslutninger.

Vi er klare til å møte utfordringene

Det aller viktigste for oss er å ha innbyggerne i sentrum og sørge for at de innbyggerne som er helt avhengig av oss for å mestre livene sine, får det de trenger. Sirdal kommune skal også de kommende år være en trygg og god kommune å bo og vokse opp i.

Sirdal har alt som skal til for å lykkes. Vi har dyktige og engasjerte medarbeidere, vi vil arbeide med å få på plass gode verktøy og systemer, vi har driftige frivillige, vi har engasjerte og ansvarlige politikere og et godt samarbeid med tillitsvalgte.

Jeg er sikker på at Sirdølen sammen med medarbeider i kommunen vil være med på å møte utfordringene som ligger framover og bidra til å videreutvikle Sirdal til en attraktiv kommune som det er godt å besøke og godt å bo i.

Aud Sunniva Fuhr

Kommunedirektør

Budsjettvedtak

Kommunedirektørens forslag til budsjettvedtak

Kommunedirektøren legger med dette frem sitt forslag til budsjett for 2023 og økonomiplan for 2023-2026. Forslaget bygger på kommunestyret sitt økonomiplanvedtak for 2022-2025, justeringer gjort i samsvar med statsbudsjettet for 2023 og andre endringer i den økonomiske situasjonen og politiske vedtak gjennom budsjettåret.

Budsjett 2023 blir lagt frem med et mindreforbruk på 20,715 mill. kroner og med et netto driftsresultat på 36,530 mill. kroner som utgjør 10,0 %.

§ 5-6 Økonomisk oversikt - drift

§ 5-6 Økonomisk oversikt - drift

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Driftsinntekter						
1 Rammetilskudd	47 601 326	42 000 000	45 900 000	45 900 000	45 900 000	45 900 000
2 Inntekts- og formuesskatt	69 963 947	73 100 000	77 538 000	77 538 000	77 538 000	77 538 000
3 Eiendomsskatt	104 540 222	108 000 000	105 000 000	105 000 000	105 000 000	105 000 000
4 Andre skatteinntekter	59 386 507	59 000 000	59 783 000	59 783 000	59 783 000	59 783 000
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	1 467 962	800 000	6 304 000	6 304 000	5 216 000	4 216 000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	47 933 732	30 594 000	36 654 118	55 654 118	83 654 118	83 654 118
7 Brukerbetalinger	7 855 923	7 761 000	7 565 000	7 565 000	7 565 000	7 565 000
8 Salgs- og leieinntekter	65 575 496	60 286 000	61 019 000	52 019 000	43 019 000	43 019 000
9 Sum driftsinntekter	404 325 115	381 541 000	399 763 118	409 763 118	427 675 118	426 675 118
Driftsutgifter						
10 Lønnsutgifter	187 194 465	180 290 000	184 366 772	183 896 772	183 746 772	183 746 772
11 Sosiale utgifter	42 530 451	56 763 000	46 630 542	65 249 600	54 430 768	56 180 768
12 Kjøp av varer og tjenester	92 829 680	79 903 000	103 465 409	100 165 409	99 065 409	99 065 409
13 Overføringer og tilskudd til andre	53 788 230	34 911 000	32 832 050	67 632 050	32 532 050	32 532 050
14 Avskrivninger	28 571 168	26 938 000	0	0	0	0
15 Sum driftsutgifter	404 913 993	378 805 000	367 294 773	416 943 831	369 774 999	371 524 999
16 Brutto driftsresultat	-588 878	2 736 000	32 468 345	-7 180 713	57 900 119	55 150 119
Finansinntekter						
17 Renteinntekter	2 355 216	1 900 000	10 550 000	10 550 000	6 050 000	6 050 000
18 Utbytter	7 218 251	7 000 000	31 430 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	6 655 755	0	0	0	0	0
20 Renteutgifter	3 560 341	5 300 000	18 218 000	18 560 000	17 469 500	16 945 000
21 Avdrag på lån	16 908 069	15 000 000	19 700 000	20 800 000	21 800 000	22 300 000
22 Netto finansutgifter	-4 239 187	-11 400 000	4 062 000	-3 810 000	-8 219 500	-8 195 000
23 Motpost avskrivninger	28 571 168	26 938 000	0	0	0	0
24 Netto driftsresultat	23 743 103	18 274 000	36 530 345	-10 990 713	49 680 619	46 955 119
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
25 Overføring til investering	2 666 432	6 000 000	0	0	0	0
26 Avsetninger til bundne driftsfond	31 017 663	25 400 000	22 500 000	22 500 000	22 500 000	22 500 000
27 Bruk av bundne driftsfond	-22 832 359	-13 525 000	-6 685 000	-6 685 000	-6 685 000	-6 685 000
28 Avsetninger til disposisjonsfond	13 662 498	1 399 000	20 715 345	8 194 287	33 865 619	31 140 119
29 Bruk av disposisjonsfond	-771 131	-1 000 000	0	-35 000 000	0	0
30 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
31 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	23 743 103	18 274 000	36 530 345	-10 990 713	49 680 619	46 955 119
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

§ 5-6 Økonomisk oversikt – drift er den tabellen i bevilgningsoversikten som gir et helhetlig bilde av den økonomiske situasjonen til Sirdal kommune i økonomiplanperioden, regnskap 2021 og opprinnelig budsjett 2022. Tabellen viser alle inntekter, avsetninger og disponeringer i tillegg til nøkkeltall som brutto- og netto driftsresultat.

Mindreforbruket er ført som avsetning til disposisjonsfond med følgende beløp i økonomiplanperioden: 20,715 mill. kroner i 2023, 8,194 mill. kroner i 2024, 33,865 mill. kroner i 2025 og 31,140 mill. kroner i 2026.

Netto driftsresultat for hvert av årene inngår i de økonomiske måltall for Sirdal kommune. Netto driftsresultat i kroner går fram av tabellen og blir kommentert nærmere under «Økonomisk utvikling i planperioden»

§ 5-4 Bevilgningsoversikt - drift (1A)

§ 5-4 Bevilgningsoversikt - drift (1A)	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
1 Rammetilskudd	47 601 326	42 000 000	45 900 000	45 900 000	45 900 000	45 900 000
2 Inntekts- og formueskatt	69 963 947	73 100 000	77 538 000	77 538 000	77 538 000	77 538 000
3 Eiendomsskatt	104 540 222	108 000 000	105 000 000	105 000 000	105 000 000	105 000 000
4 Andre generelle driftsinntekter	60 854 469	59 800 000	66 087 000	66 087 000	64 999 000	63 999 000
5 Sum generelle driftsinntekter	282 959 964	282 900 000	294 525 000	294 525 000	293 437 000	292 437 000
6 Sum bevilgninger drift, netto	252 565 013	251 544 000	254 950 190	294 599 248	229 518 416	232 268 416
7 Avskrivninger	28 571 168	26 938 000	0	0	0	0
8 Sum netto driftsutgifter	28 571 168	26 938 000	39 574 810	-74 248	63 918 584	60 168 584
9 Brutto driftsresultat	-588 878	2 736 000	32 468 345	-7 180 713	57 900 119	55 150 119
10 Renteinntekter	2 355 216	1 900 000	10 550 000	10 550 000	6 050 000	6 050 000
11 Utbytter	7 218 251	7 000 000	31 430 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	6 655 755	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	3 560 341	5 300 000	18 218 000	18 560 000	17 469 500	16 945 000
14 Avdrag på lån	16 908 069	15 000 000	19 700 000	20 800 000	21 800 000	22 300 000
15 Netto finansutgifter	-4 239 187	-11 400 000	4 062 000	-3 810 000	-8 219 500	-8 195 000
16 Motpost avskrivninger	28 571 168	26 938 000	0	0	0	0
17 Netto driftsresultat	23 743 103	18 274 000	36 530 345	-10 990 716	49 680 619	46 955 119
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18 Overføring til investering	2 666 432	6 000 000	0	0	0	0
19 Avsetninger til bundne driftsfond	31 017 663	25 400 000	22 500 000	22 500 000	22 500 000	22 500 000
20 Bruk av bundne driftsfond	-22 832 359	-13 525 000	-6 685 000	-6 685 000	-6 685 000	-6 685 000
21 Avsetninger til disposisjonsfond	13 662 498	1 399 000	20 715 345	8 194 287	33 865 619	31 140 119
22 Bruk av disposisjonsfond	-771 131	-1 000 000	0	-35 000 000	0	0
23 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
24 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	23 743 103	18 274 000	36 530 345	-10 990 713	49 680 619	46 955 119
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Rad nr. 6 for økonomiplanperioden 2023-2026 viser fordeling til rammeområdene, jf § 5-4 Bevilgning – drift (1B).

Plangrunnlaget

Lovmessig grunnlag for budsjett og økonomiplan

For årsbudsjettet 2023 og økonomiplan 2023-2026 legges *Lov om kommuner og fylkeskommunen av 22.06.2018*, kommuneloven, til grunn. Obligatoriske oppstillinger slik det går frem av *Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for*

kommuner og fylkeskommuner mv av 07.06.2019, knyttet til årsbudsjett og økonomiplan, er inntatt i dokumentet som følger.

Kommunestyret skal, etter § 14-2 bokstav a, vedta økonomiplan og årsbudsjett.

Det følger av § 14-3 at økonomiplan for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.

Krav til økonomiplan og årsbudsjett følger av § 14-4:

- Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer følges opp.
- Økonomiplanen og årsbudsjett skal vise kommunestyret sine prioriteringer og bevilgninger og de mål og premisser som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunen sin økonomi og utvikling i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket og årsbudsjettet skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.
- Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig.
- Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.
- Økonomiplanen kan inngå i eller utgjør kommuneplanen sin handlingsdel etter plan- og bygningslova § 11-1 fjerde ledd.

Obligatoriske oppstillinger for drift og investeringer, slik det går frem av § 5-4 til § 5-7 i forskrift følger av dokumentet.

Styringsdokumenter

Styringsdokumenter for Sirdal kommune er kommuneplanen og planstrategi sammen årsbudsjett og økonomiplan.

Satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel er økonomi, kommunestruktur og organisasjon, oppvekst og levekår, næringsutvikling, areal, klima og miljø, infrastruktur og kommunikasjon, samfunnssikkerhet og beredskap.

Plan- og bygningslovens § 10-1 pålegger kommunestyret at det i hver valgperiode, senest innen ett år etter konstituering, skal utarbeides og vedtas en kommunal planstrategi. Formålet er at kommunen skal drøfte sitt totale planbehov i planperioden.

Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 er et overordnet strategisk styringsdokument for hele Agder, med hovedsatsingsområdene:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

Regionplan Lister

Regionplan Lister 2030 er et felles styringsdokument for de seks kommunene i Listersamarbeidet; Farsund, Flekkefjord, Hægebostad, Kvinesdal, Lyngdal og Sirdal. Det er lagt stor vekt på samsvar med FNs 17 bærekraftsmål. Plantema og gjennomgående perspektiver er lagt tett opp til Regionplan Agder 2030, med mål om å utdype og konkretisere disse for fylkets vestre region med sine småbyer, bygder og tettsteder.

Hovedsatsingsområder:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping, bærekraft og likestilling
- Utdanning, kompetanse, og tjenesteinnovasjon
- Transport, kommunikasjon, og samfunnsikkerhet
- Kultur

Gjennomgående perspektiver:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, folkehelse, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

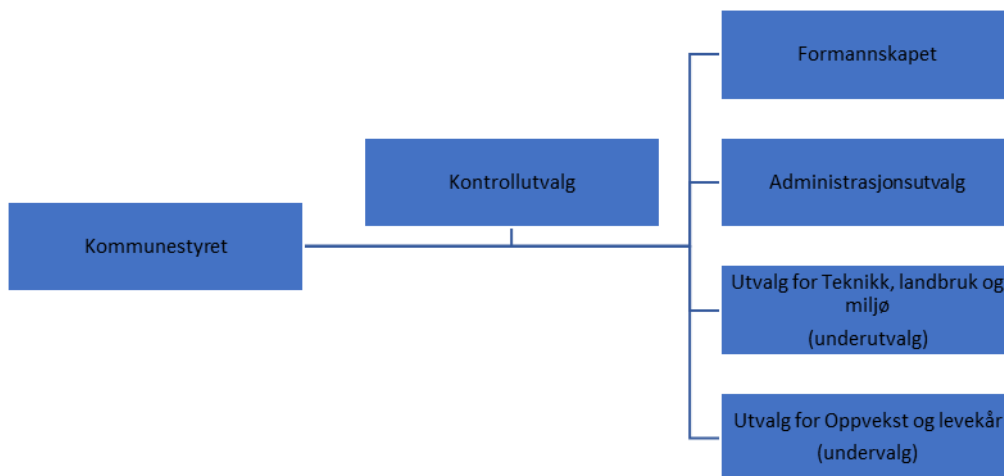
Kommuneplanens samfunnsdel 2018 – 2030, vedtatt av kommunestyret den 24.05.2018

Planstrategi 2020 – 2024, vedtatt av kommunestyret den 17.06.2020.

Regionplan Agder 2030, vedtatt av fylkestingene i Vest-Agder og Aust-Agder den 22.10.2019.

Regionplan Lister 2030, vedtatt av Agder fylkesting den 06.05.2021.

Politisk styringssystem

Møtene i kommunestyret, formannskap, utvalg for teknikk, landbruk og miljø og utvalg for oppvekst og levekår blir streamet og er åpne for publikum,

I denne perioden er mandatfordelingen i kommunestyret slik: I denne perioden er mandatfordelingen i kommunestyret slik.

Arbeiderpartiet 8 medlemmer, Høyre 3 medlemmer, FRP/SL 1 medlem, Krf 2 medlemmer, Senterpartiet 4 medlemmer, Venstre 1 medlem.

Arbeiderpartiet har ordfører og Høyre har varaordfører

Organisasjon og medarbeidere

Årsverk

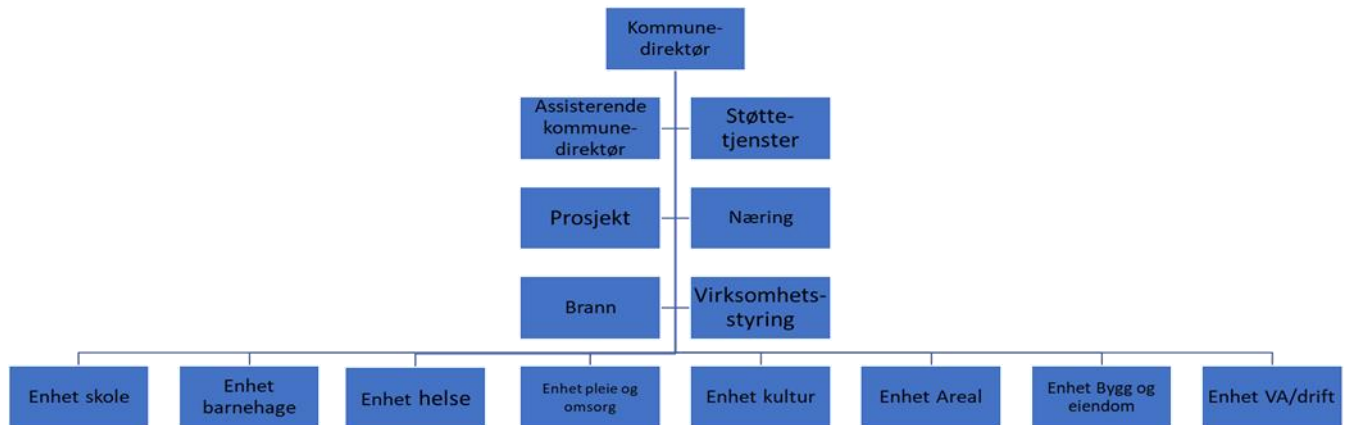
Sirdal kommune har ca 270 årsverk. I tillegg kommer timelønnede brannmannskaper, 4 lærlinger, sommerjobb på ungdom og timelønnede i mindre engasjement.

Budsjett bygger på årsverk knyttet til ordinær drift i 2022 og videreført i 2023. Kommunestyret vil få en oversikt over årsverk og hjemler i organisasjonen i årsrapporten for 2022.

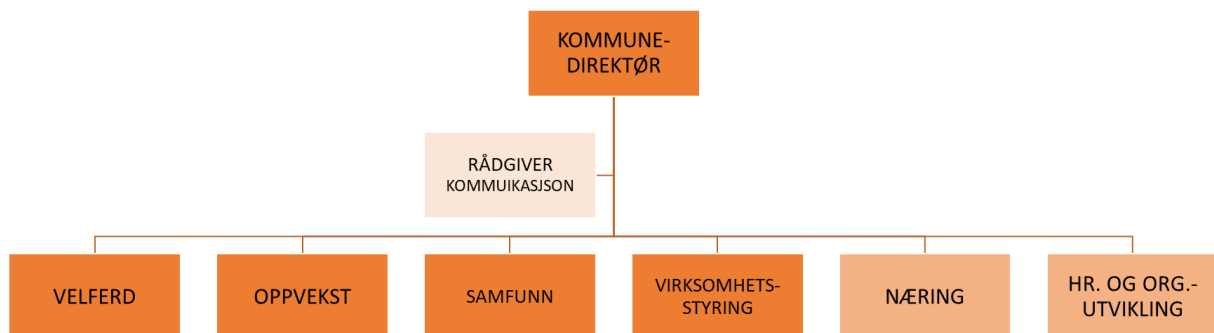
Grunnlag for eventuelle justeringer vil da være klar for økonomirapport i 1. tertial

I budsjettet for 2023 er det lagt inn variabel lønn eks. ferievikar der det er nødvendig for å opprettholde forsvarlig drift.

Organisasjon

Organisasjon pr. nov. 2022

Organisasjon våren 2023

Det pågår en prosess for å avstemme organisasjonsstrukturen samfunnsoppdraget til kommunen.

I løpet av våren 2023 vil kommunen være organisert i fire kommunalområder:

- Velferd: Området skal utvikle og levere gode velferdstjenester for innbyggerne og brukerne i Sirdal hver dag.

- Oppvekst: Området skal tilby gode og fremtidsrettede og helhetlige tjenester for barn og unge i Sirdal.
- Samfunn: Området skal tilrettelegge for en bærekraftig stedsutvikling og være en pådriver i fornyelse og utvikling
- Virksomhetsstyring, kvalitetsutvikling og økonomi: Området skal tilrettelegge for god virksomhetsstyring og en langsiktig økonomiforvaltning som bidrar til at Sirdal er en ansvarlig og bærekraftig kommune. Området vil være en pådriver for kontinuerlig forbedringsarbeid som bidrar til at kommunen blir enda mer fremtidsrettede.

Kommunalområdene ledes av kommunalsjefer og er sammen med næringssjef og leder for HR og organisasjonsutvikling kommunedirektørens strategiske ledergruppe. Rådgiver kommunikasjon er ny funksjon som vil rapportere direkte til Kommunedirektøren..

Hovedtall i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Forutsetninger i statsbudsjettet for kommuneøkonomien

De forutsetninger som ligger til grunn for inntekter og utgifter i forslag til budsjett 2023 og økonomiplan for 2023-2026 for Sirdal kommune blir her omtalte i dette kapitlet.

Kommunesektoren sine inntekter er sammensatt av frie inntekter og øremerka tilskudd, gebyr og egenbetalinger, som er knyttet til spesifikke kommunale tjenester. De frie inntektene er inntekter som kommunen fritt rår over, uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk. De frie inntekten består av rammetilskudd og skatteinntekter. I statsbudsjettet for 2023 er det lagt opp til en realvekst i frie inntekter på 1,7 mrd. kroner. for kommunesektoren, dette er over det intervallet som ble varslet i kommuneproposisjonen for 2023. Det ligger an til at pensjonskostnadene vil bli 0,1 mrd. kroner lavere enn lønnsveksten, mens det i kommuneproposisjonen ble lagt til grunn at pensjonskostnadene ville utvikle seg i takt med lønnsveksten. Prisveksten 2022 har vært betydelig høyere enn anslått i RNB, mellom annet som følge av økte priser på elektrisitet og byggevarer. Samlet sett fører dette til at regjeringen oppjusterer anslaget for lønns- og prisvekst i kommunal deflator i 2022 med 1,6 % til 5,3 %, en oppjustering som fører til økning i kostnadsnivået i kommunesektoren med omtrent 7,1 mrd. kroner som også videreføres til 2023 uten ekstra finansiering.

Det er ingen endring i måltallet for skatt som utgjør 40 % av samlede inntekter. Den kommunale skattøren er justert opp med 0,2 % til 11,15 % i 2023.

Lønns- og prisveksten fra 2022 til 2023 (deflator) er anslått til 3,7 %. Årslønnsveksten fra 2022 til 2023 i kommunesektoren anslås til 4,2 % (60 % av deflater) og den kommunale prisveksten er anslått til omtrent 3,0 %. Anslaget for lønns- og prisvekst i 2023 er beregnet ut fra det oppjusterte kostnadsnivået for 2022.

I budsjettet for 2023 er det foreslått følgende direkte justeringer i budsjetttrammene (oppgaveendringer og korreksjoner) som kommer i tillegg til realveksten:

- Barnehage

- Maksimal foreldrebetaling foreslås redusert til kr 3 000 pr. mnd. kompensering for inntektsbortfallet ved auke i rammetilskudd med 329 mill. kroner fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage.
- Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien, kompensert via rammetilskudd.
- Pensjonspåslaget for private barnehager blir redusert fra 13 % til 10%, justert i rammetilskudd.
- Barnevern
  - Barnevernsreformen. Rammetilskottet blir økt ytterligere med 498 mill. kroner i 2023. Ny barnevernlov trer i kraft fra 1.1.23 som innbefatter plikt for barnevernstjenesten til å utarbeide en plan for gjennomføring av samvær med foreldre, søsken og andre nærstående som barnet har et etablert familieliv med. Her er pårekna merutgifter til kommunene med 31,5 mill. kroner som er kompensert i rammetilskuddet, fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnevern.
- Kommunehelsetjenesten
  - Styrking av basistilskudd for fastleger, økning i rammetilskudd med 480 mill. kroner.
- Grunnskole
  - Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og det er forventet å gi en gevinst for kommunene tilsvarende reduksjon i rammeoverføringer på 12 mill. kroner.

Helårsvirkning i 2023 for endringer som kom inn i statsbudsjettet for 2022 slik som 12 timer gratis SFO på første trinn er innarbeid ved økning i rammetilskudd på 795 mill. kroner.

Det overordna formålet med inntektssystemet er å bidra til at kommunene kan gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne. Ved fordelinga av rammetilskuddet blir det tatt hensyn til strukturelle forskjeller i kommunene sine kostnader (utgiftsutjevning) og forskjeller i skatteinntektene (skatteutjevning). Omfordelingen som følge av utgifts- og skatteutjevning skjer gjennom innbyggertilskudd. Utgiftsutjevningen er grunnlagt med at demografiske, geografiske og sosiale forskjeller gir strukturelle kostnader som kommunene i liten grad kan påvirke. For at kommunene skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne, må en ta hensyn til slike strukturelle forskjeller i kostnader når de økonomiske rammene for den enkelte kommune blir fastsatt. Eksempler på slike forskjeller i kostnader mellom kommunene er aldersfordeling og reiseavstand innenfor kommunen. For å oppnå en rimelig utjevning av de økonomiske forutsetningene blir òg skatteinntektene utjevnet. Skatteutjevning omfatter inntekts- og formuesskatt fra personlige skattytere og naturressursskatt fra kraftforetak.

I tillegg til de rene rammeoverføringene, basert på inntektssystemet, blir det gitt skjønnstilskudd for å kompensere kommunene for lokale forhold som ikke blir fanget opp i den faste delen av inntektssystemet.

Øremerka tilskudd og refusjonsordninger er ikke en del av inntektssystemet og ligg ikke inne i de frie inntekten. Slike tilskudd og refusjoner kommer av den grunn i tillegg til rammetilskudd som er beregnet. Av disse inntektene kan nevnes refusjonsordninga for ressurskrevende tjenester. Disse tilskudd/refusjonsordningene er innarbeidet i driftsbudsjettet på de aktuelle rammeområdene i økonomiplanperioden.

Sirdal kommune får ikke overført skjønnstilskudd på den sentrale rammetildelinga, men kan søke midler fra ufordelt ramme som Statsforvalteren fordel gjennom året.

Bevilgninger relatert til covid-19 ligg ikke inne i ramma for 2023, bevilgninger vil bli vurderte i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2022 i november 2022.

Trekk i rammetilskudd på grunnlag av økte inntekter fra konsesjonskraft

Forslaget betyr et ettårig trekk i rammetilskottet på til sammen 3 milliarder kroner fra kommuner og fylkeskommuner med inntekt fra konsesjonskraft som ligg i prisområda Østlandet (NO 1), Sørlandet (NO 2) og Vestlandet (NO 5).

Verdien av konsesjonskrafta i områda med høye strømpriser anslås til om lag 13 mrd. kroner i 2022 og 11 mrd. kroner i 2023 basert på prisanslag fastlagt i begynnelsen av august i år, opp fra 4 mrd. kroner i 2021.

I verdiberegningene er krafta verdsatt med utgangspunkt i anslått markedspris (spotpris). For 2023 er det lagt til grunn en pris på 182,73 øre/kWh på Østlandet, 193,93 øre/kWh på Sørlandet og 179,93 øre/kWh på Vestlandet.

Hvor mye av den økte verdien som blir realisert i form av *Økt inntekt* i hver enkelt kommune og fylkeskommune er samtidig usikkert. Hvordan krafta blir disponert, og til hvilken pris den eventuelt blir solgt for, varierer betydelig mellom kommuner og fylkeskommuner. Det finnes ingen samla oversikt over dette. På grunnlag av denne mangelen på informasjon og usikkerhet har regjeringen lagt opp til å trekke en gitt del av anslått verdi.

Regjeringa sitt forslag om å trekke 3 mrd. kroner tilsvarer anslagsvis under en tredjedel av den anslåtte verdien av konsesjonskrafta bare i 2023. Med det legger regjeringen opp til at kommunesektoren skal få beholde en stor andel av di anslåtte inntektene for de to åra (2022 og 2023) samlet sett, og det er tatt høyde for at kommuner kan ha bundet opp prisen i lange kontrakter.

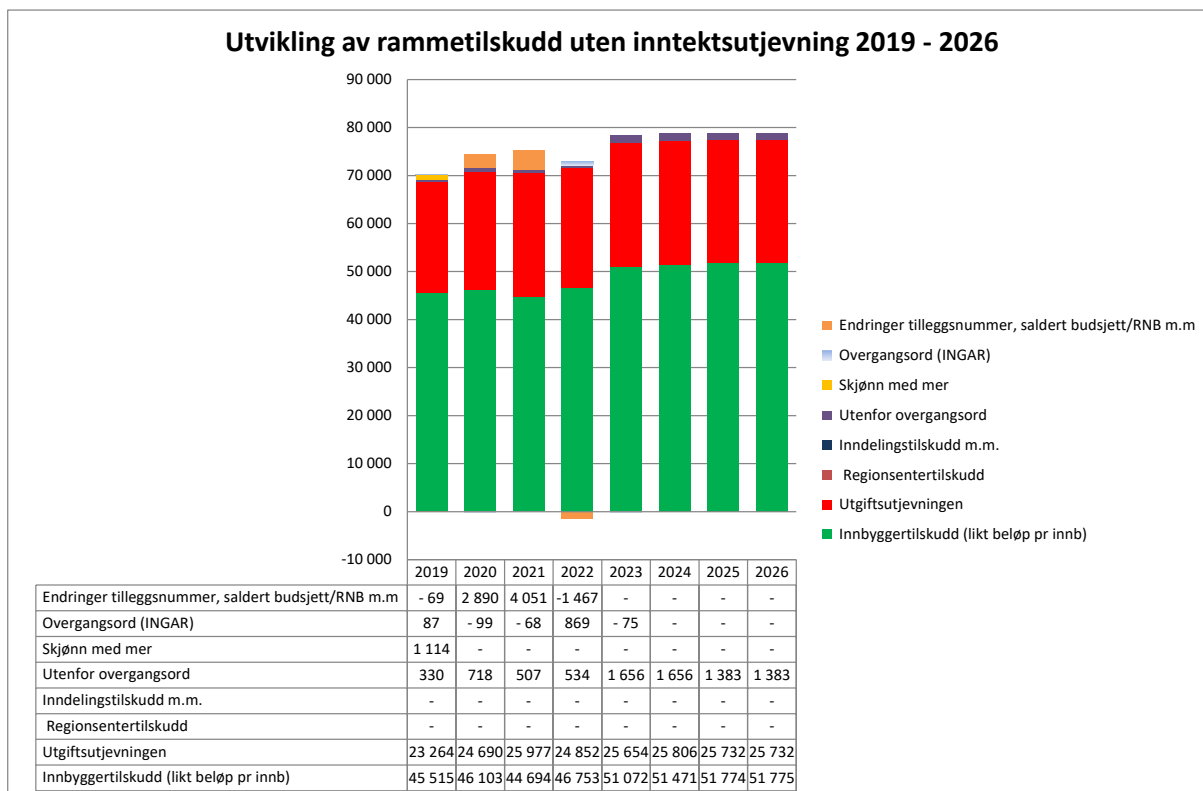
Der er stor variasjon i disponeringen av konsesjonskrafta. Ingen skal bli trekt for inntekter de ikke kan realisere som følge av juridisk bindende kontrakter som blei inngått før dette forslaget ble kjent den 28. september 2022. For å få ei rimelig fordeling av trekket vil regjeringen fram til 1. desember 2022 gi kommunene og fylkeskommunene anledning til å rapportere inn hvordan konsesjonskrafta er disponert. Basert på innsendt informasjon vil regjeringen fastsette den endelige fordelingen. For de kommuner og fylkeskommuner som ikke rapporterer inn, vil trekket i utgangspunktet bli basert på deres del av total mengde konsesjonskraft i de aktuelle prisområda, verdsatt til forventet markedspris. Sirdal kommune har slik juridisk bindende kontrakt/avtale, hvor en baserer seg på at konsesjonskrafta ikke vil bli inndratt.

Inntektssystemutvalgets rapport, NOU 2022:10

Inntektssystemutvalget ble oppnevnt 12. mai 2020, og fikk et bredt mandat til å foreta enn helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene. I utredningen foretar utvalget en vurdering av dagens inntektssystem, og kjem med forslag til endringer i rapporten som blir lagt fram 29. august 2022 (NOU 2022:10). Ingen forslag til endringer i rapporten er tatt inn i økonomiplanen for 2024-2026, då rapporten er planlagt politisk handsama i løpet av 2023.

Skatteinntekter

Tabellen under viser utvikling i rammetilskudd uten inntektsutjevning i perioden 2019-2026. Det som tydelig her kommer frem er den kompensasjonen som ble gitt gjennom saldert budsjett i årene 2020-2021 som kompensasjon for forventa kostnader i forbindelse med covid-19 pandemien, med et nedtrekk i 2022. Innbyggertilskuddet for økonomiplanperiode 2023-2026 er noe økt, med en noe mer moderat utgiftutjevning.

Skattevekst 2023: landet -5 %, Sirdal 1 % ligger som grunnlag for utregning av skatt og grunnlag for rammetilskudd for 2023. Gjennomsnittlig skattevekst de siste 3 år legges til grunn. Foreløpig skattevekst i 2022 for landet er på 7,8 % og for Sirdal på 8,5 %, men en kraftig reduksjon er ventet i 2023. 1819 innbyggere pr. 1.7.22 ligger til grunn for utjevning-/innbyggertilskudd for 2023.

Rammetilskudd

Sirdal kommune benytter KS sin prognosemodell for beregning av skatt og rammetilskudd derunder naturressursskatt. Prognosemodellen gir et rammetilskudd, etter fratrukk av inntektsutjevning, på 45,9 mill. kroner, dette legges til grunn for hele økonomiplanperioden. Forslaget om trekk i rammetilskudd for kommuner, med ekstra høye inntekter fra salg av konsesjonskraft, betyr et ettårig trekk i rammetilskuddet på til sammen 3 milliarder kroner fra kommuner og fylkeskommuner med inntekt fra konsesjonskraft som ligger i prisområda Østlandet (NO 1), Sørlandet (NO 2) og Vestlandet (NO 5)

Konsesjonskraftinntekt

Sirdal kommune sitt volum av konsesjonskraft omsettes gjennom KIKS (25 %) og gjennom Eramet (75 %). Prognose for salg gjennom KIKS på 24.8 mill. kroner legges til grunn, for andelen gjennom Eramet ligg prisen fast til juni 2024, da all omsetning går over til KIKS.

Særintekt fra vindkraft

Regjeringen har foreslått at det innføres grunnrenteskatt på havbruk og landbasert vindkraft, og at anslåtte grunnrenteinntekter skal deles mellom staten og kommuner/fylkeskommuner.

Kommunenes inntekter vil komme på flere måter, men vil først skje fra 2024.

Naturressursskatt på landbasert vindkraft med 1.1 ære/kWh, med en anslått inntekt på 185 mill. kroner. Inntektene vil bli utarbeidet på grunnlag av opplysninger om middelproduksjon, basert på opplysninger fra NVE, og vil inngå i inntektsutjevningen. Dette vil i praksis si at Sirdal i veldig liten grad vil få beholde naturressursskatt fra egen vindkraft.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt etter § 3 c i ES; på kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglene for petroleum. Skattegrunnlaget fra Skatteetaten blir kjent i november/desember, her er det største grunnlaget for eiendomsskatt i tillegg til lokale takster på vannkraft og vindkraft. Takstgrunnlaget vil øke fra 2022, men ukjent hvor mye, da der er flere faktorer som legges til grunn og inngår i beregningen. Kraftprisen hadde en betydelig økning i 2021, et år som inngår i gjennomsnittet og ligg betydelig høyere enn kraftprisen 2016 som går ut av gjennomsnittet, kraftpris de siste 5 årene inngår i grunnlaget. Etter disse vurderingene legges nivå på eiendomsskatt i 2021 til grunn for eiendomsskatten i 2023. I forslag til statsbudsjett for 2023 som pr. november 2022 ikke er vedtatt, ligger der inne en økning i grunnrenteskatt på vannkraft, en slik økning vil redusere grunnlaget for eiendomsskatt, uten at dette kommer til uttrykk i økonomiplanperioden.

Finansinntekter og -utgifter

Utbytte Agder Energi

Agder Energi AS sitt resultat 1,518 mrd. kroner fra 2021 legges til grunn. Sirdal har en eierandel på 2,07 %. Eierne får 367 mill. kroner ekstra pga godt resultat i 2021, gjelder for året 2023, og gir et utbytte til Sirdal kommune på 31,430 mill. kroner.

For resten av planperioden legges til grunn et utbytte på 25 mill. kroner årlig.

Andre renteinntekter

Renteinntekter fra bankinnskudd, kortsiktig plassering. Sirdal har langsiktig plassering, portefølje på om lag 40 mill. kroner, i SR-forvaltning. Avkastning fra denne porteføljen er inntatt i budsjettet på nivå som regnskap 2021.

Renteutgifter

Lagt til grunn gjeldende nedbetalingsplan for eksisterende lån. Låneopptak i tråd med investeringsplan i økonomiplanperioden legges til grunn.

Kommunalbanken sine budsjettrenter pr. 12.11.22 slik; 2023=4,55 %, 2024=4,50 %, 2025=4,35 % og 2026= 4,25 % er benyttet.

	Rentekostnader i økonomiplanperioden 2023-2026			
	År 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Budsjettrente	4,55 %	4,50 %	4,35 %	4,25 %
Rentekostnader	18 018 000	18 360 000	17 269 500	16 745 000

Avdrag på lån

Nedbetalingsplan for eksisterende lån og nye låneopptak i økonomiplanperioden er lagt til grunn.

	Utvikling i lånegjeld i økonomiplanperioden 2023-2026			
	År 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Lånegjeld	396 000 000	408 000 000	397 000 000	394 000 000
Avdrag	19 700 000	20 800 000	21 800 000	22 300 000

Tabellen viser all lånegjeld; både lån til videre utlån og lån til investeringer i vann og avløp (Selvkost).

Pensjon

Utgifter til pensjon blir budsjettert basert på beregninger og prognoser gjort av pensjonskassene; KLP og SPK (lærere). Beregningene er baserte på anslag for hva utviklingen i lønn vil bli, vekst i medlemmer og utbetaling og avkastning i KLP/SPK. Avkastning i finansmarkedet har stor innvirkning på pensjonskostnadene til kommunene.

Pensjonspremien er innbetaling til pensjonskassene KLP og SPK. Denne blir beregnet ut fra antall tilsette, deres lønn og lønnsveksten gjennom året. Bruk av premiefond er bruk av avkastning på pensjonsmidlene innbetalt til KLP til betaling av deler av pensjonspremien.

Årlig premieavvik er forskjellen mellom beregnet pensjonskostnad og innbetalt pensjonspremie. Denne vert ført i budsjett/regnskap som en inntektspost. Prognosen seier omtrent 19 mill. kroner, her vil der alltid være en viss usikkerhet grunnet ytre påvirkninger. Årlig premieavvik blir utgiftsført det neste regnskapsåret, da Sirdal har årlig amortisering. Dette er i realiteten er ei gjeld til seinere budsjett. Endret reguleringsmetode i 2021 gir økning pensjonspremiene i planperioden, sett i forhold til regnskapet for 2021.

Pensjonspremien er budsjettert på tjenesteområdene som en utgift. Prognosetall for årets premieavvik og amortisert premieavvik er ført i budsjettet, med henholdsvis 19,1 mill. kroner i årets premieavvik og 8,7 mill. kroner i amortisert premieavvik for 2023 og inntatt for hele planperioden. Tallene er usikre, særlig for årene utover i planperioden, men inntas da dette er prognosetall gitt fra KLP som den største pensjonskassen til Sirdal kommune.

Lønns- og prisvekst (deflator)

I budsjettet for 2023 er lagt til grunn en justering av lønnsbudsjett til dagens nivå. Prisvekst er bare hensyntatt der inngåtte avtaler binder kommunen og der er dessuten lagt inn driftstiltak med justering av prisøkningen for kjøp elektrisk strøm som kommunen bruker til kommunale bygg og annet kommunalt forbruk. Der er dessuten lagt inn justering for prisøkning på bygningsmaterialer innen bygg og eiendom, dette er også synliggjort ved driftstiltak.

Lønns- og prisveksten fra 2022 til 2023 (deflator) er anslått til 3,7 %. Lønnsreserver for forventet resultat av lønnsoppgjøret 2023 er satt av som reserve på ramme 904.

Driftstiltak

Tiltaksliste i drift med tekstomtale

Tiltak	Beskrivelse	Prosjekt	2023	2024	2025	2026
2023-1	Virksomhetsstyring	2130	600 000	400 000	500 000	500 000
2023-2	Strategisk organisasjons- og lederutvikling	2131	300 000	500 000	400 000	400 000
2023-3	Brøyting - økning i anbudspris	2132	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
2023-4	Økning strømavgifter - Bygg & Eiendom	2133	5 000 000	3 000 000	2 000 000	2 000 000
2023-5	Økning strømavgifter - veilys mm	2134	500 000	300 000	200 000	200 000
2023-6	ENØK-tilskott til Sirdal Sokn	2135	300 000	100 000	0	0
2023-7	Oppgradering av basseng i parken	2137	300 000	0	0	0
2023-8	1 lærling ekstra	2136	316 000	316 000	316 000	316 000
2023-9	Spesialpedagog - Sinnes skule	2138	318 000	0	0	0
2023-10	Undervisning - Tonstad skule, flyktning	2139	470 000	190 000	0	0
2023-11	Nytt saks-/arkivsystem	2140	800 000	0	0	0
2023-12	EtablerersenterIKS	2106	50	50	50	50
2023-13	Sirdalstariffen - økning i pris for brukere med 25 øre/kWh	2142	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000
2023-14	Brukerundersøkelser	2143	100 000	100 000	100 000	100 000
2023-15	Vedlikehold Bygg & Eiendom, økning i materialkostnader	2144	900 000	900 000	900 000	900 000
			8 404 050	4 306 050	2 916 050	2 916 050

Driftstiltak er aktivitet utover eksisterende driftsaktivitet på rammeområdene. Beløpet i tiltak ligger inne i driftsramme for det rammeområde tiltak inngår i.

Tiltak 2023-1 og 2023-2 kan sees i sammenheng. Avsatte midler i budsjettet for 2022 «Organisasjonsutvikling på prosjekt 9705» på 0,9 mill. kroner, tilsvarende sum blir videreført til økonomiplanperioden som tiltak for virksomhetsstyring og strategisk organisasjons- og lederutvikling. Virksomhetsstyring vil i stor grad være økonomistyring og da sett i forhold til bruk digitale verktøy for kvalitetsutvikling og ressurseffektivisering. Med ny ledergruppe på plass ser kommunedirektøren et behov for en felles organisasjons- og lederutvikling og ønsker å styrke kompetanseheving for lederne, jf side 22.

Tiltak 2023-3, 2023-4 og 2023-5 er en direkte følge av økte kostnader. Sirdal kommune har strømvartale gjennom OFA med Ishavskraft som leverandør. Økning i kostnader basert på prognoser utarbeidd av Ishavskraft for 2023 og egne anslag for resten av økonomiplanperioden.

Tiltak 2023-6: Strømreduksjonen tiltak som installasjon av varmepumper til kirke og kirkelige bygg.

2023-7: Bassenget trenger oppgradering med eksempelvis nye fuger.

2023-8 Det er ønskelig å ta inn en lærling utover det som er bestemt antall lærlinger i kommunen, da dette vil bidra til rekruttering og øke tilgang på fremtidig arbeidskraft.

2023-9: Behov for spesialpedagog ved Sinnes skule, men det forutsettes at der foreligger vedtak for spesialpedagogisk undervisning. Tiltaket gjelder for skoleåret 2022/2023.

2023-10: Mottak av flyktninger fra Ukraina. Barn fra Ukraina som er elever ved Tonstad skule har rett på norskundervisning, dette utgjør p.t. omtrent 60 % undervisningsstilling. Legges inn for 2023 og 2024, da det er påregnet at mottak av flyktninger også kan fortsette inn i 2024.

2023-11: Utskifting av sak-/arkivsystem fra Ephorte til ACOS da Ephorte er et system som ikke lengre blir vedlikeholdt og fases ut. Kostnadene som ligger i tiltaket er etablering med oppstart av systemet, opplæring i bruk for alle tilsatte som skal bruke systemet.

2023-12: Sak i kommunestyret 16.06.22, sak 22/32. Sirdal kommune har intensjon om å delta i selskapet Etablerersenter IKS. Forutsettes godkjennes i kommunestyret i desember, vil dette føre til en kostnad slik; kapitalinnskudd kr 14 303 + driftstilskudd kr 34.328. Legg inn som tiltak i hele økonomiplanperioden.

2023-13: Forslag om å øke prisen på kraft til næringslivet med 25 øre/kWh til 50 øre/kWh. I dag leveres 10 GWh til næringslivet, dette volumet vil gi ei inntekt på omtrent 2,5 mill. kroner.

2023-14: Kommunestyret definerer hvilke brukerundersøkelser som skal gjennomføres som administrasjonen effektuerer hver høst, jf side 22. Resultatet fra undersøkelsen inngår i årsrapporten og bidrar med videreutvikling av kommunen. Hvilke forventninger brukerne har til en moderne kommune står sentralt.

2023-15: I budsjettet for 2023 ligger en pott for vedlikehold, utenom ordinær drift, videreført nivå fra 2022, på 3 mill. kroner. På grunn av sterk prisøkning gjennom 2021/2022 og videre fremover er økning med 0,9 mill. kroner lagt til for å opprettholde kjøpekraften for denne type varer. Kommunedirektøren forventer at i det videre arbeid med vedlikehold blir det utarbeidd planer for framdrift/kostnader, jf side 30.

Kommunen sine tjenesteområder

Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)

§ 5-4 Bevilgninger - drift (1B)

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
900 Politisk styring og kontroll	5 747 994	7 739 000	6 296 699	6 296 699	6 296 699	6 296 699
902 Sirdalsgoder	21 994 932	12 694 000	23 178 618	23 178 618	23 178 618	23 178 618
903 Forskottninger	0	0	0	35 000 000	0	0
904 Enhet sentral støtte inkl. elevheimen	38 970 079	38 137 000	44 652 033	43 652 033	43 552 033	43 552 033
905 Brannvesen og ulykkesberedskap	6 016 655	3 762 000	3 899 659	3 899 659	3 899 659	3 899 659
906 Næring inkl. Sirdalsvekst	14 942 963	575 000	6 427 620	6 427 620	6 427 620	6 427 620
907 Interkommunalt samarbeid	7 484 187	8 248 000	14 655 000	14 655 000	14 655 000	14 655 000
910 Enhet skole	38 906 026	39 408 000	41 439 327	40 841 385	40 650 553	40 650 553
914 Enhet barnehage	20 033 562	20 989 000	22 646 541	22 646 541	22 646 541	22 646 541
920 Ambulanse	3 183 332	2 628 000	869 821	869 821	869 821	869 821
921 Enhet helse	40 443 408	31 777 000	34 955 792	34 955 792	34 955 792	34 955 792
924 Enhet pleie- og omsorg	58 095 088	58 478 000	59 000 249	59 000 249	59 000 249	59 000 249
930 Enhet kultur	10 532 196	10 428 000	9 876 324	9 876 324	9 876 324	9 876 324
961 Enhet bygg og eiendom	29 744 887	29 157 000	35 494 829	33 494 829	32 494 829	32 494 829
962 Arealforvaltning inkl. landbruk og miljø (ikke selvkost)	4 350 734	7 298 000	6 627 793	6 627 793	6 627 793	6 627 793
963 Enhet samferdsel inkl. parker og kirkegårder	10 830 379	12 521 000	15 502 624	15 002 624	14 902 624	14 902 624
966 Selvkost vann, avløp og areal	-12 828 936	-13 270 000	-9 515 739	-9 515 739	-9 515 739	-9 515 739
969 Skatt, rammetilskudd, kraft, eigeidomsskatt, finans, generelle fond	-32 092 936	-19 025 000	-50 638 000	-60 638 000	-78 550 000	-77 550 000
970 Pensjon, arb.g.avg - spesielle forhold	-13 789 536	0	-10 419 000	8 328 000	-2 450 000	-700 000
TOTALT	252 565 013	251 544 000	254 950 190	294 599 248	229 518 416	232 268 416

900 Politisk styring og kontroll

Ansvar som inngår i rammeområde:

1100 Politisk styring

1110 Kontroll og tilsyn

Rammeområde omfatter all politisk virksomhet i kommunen.

Politisk sekretariat blir ivaretatt av enhet for støttefunksjoner.

Ordfører i 100% stilling har 100% godtgjøring.

Forskrift om godtgjørelse og velferdsgoder for folkevalgte i Sirdal kommune ble vedtatt i kommunestyret 20.09.2022 (sak 22/61)

902 Sirdalsgoder

Ansvar som inngår i rammeområde:

1115 Sirdalsgoder

Ulike tilskudds- og støtteordninger; sommerjobb for ungdom, utdanningsstipend til elever ved Sirdal vgs, støtte til løypekjøring, kontantstøtte mm.

Sirdalstariffen går ut på at Sirdal kommune kjøper elektrisk kraft, i underkant av 10 GWh, og selger denne ut til næringsdrivende etter gitt kriterier, for 25 øre/kWh. Nettokostnaden til Sirdalstariffen er

i økonomiplanperioden på 17 mill. kroner pr år. I budsjettforslaget fra kommunedirektøren er der tiltak med forslag om økning av pris ut til kunde med 25 øre/kWh til 50 øre/kWh. Dette gir en kostnadsreduksjon på omtrent 2,5 mill. kroner årlig. I den senere tid, på bakgrunn av høye priser på elektrisk kraft, har der blitt etablert statlige støtteordninger for strømstøtte som kan føre til at mottakere av Sirdalstariffen kan kombinere ordningene og få en ikke tiltenkt kommunal støtte basert på et uheldig og til dels feilaktig grunnlag, da statlige strømstøtteordninger gir kompensasjon uavhengig av annen etablert kommunal støtteordning. Kommunedirektøren ser det mer hensiktsmessig å kunne tilpasse den kommunale ordningen utfra hvilke andre statlige ordninger som er etablert. En mer harmonisering av ordningen, opp mot etablerte statlige ordninger, er ønskelig å vurdere inn i berettigelse til Sirdalstariffen.

903 Forskotteringer

I økonomiplanen for 2024 er tilskudd til «Intensjonsavtale om finansiering og utbedring av fv.42 Gåshellertunnelen og ny tunnel forbi Valevika» lagt inn med 35 mill. kroner. Tilskuddet er belasta drift, finansiert ved bruk av disposisjonsfond.

904 Enhet sentral støtte (Asvo + Kirkelig fellesråd)

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1120 Sentraladministrasjonen
- 1122 IKT og servicekontor
- 1123 Personal
- 1130 Økonomi
- 1136 Sentralarkivet

Kommunedirektøren

Kommunedirektøren er den øverste leder for den samla kommunale administrasjon, med de unntak som følger av lov, og innenfor de rammene som kommunestyret fastsetter.

Våre ansatte er kommunens viktigste ressurs for å lykkes med samfunnsoppdraget og fremstå som en profesjonell og troverdig tjenesteleverandør. Dette krever tillitsbasert og godt lederskap som bidrar til at våre medarbeidere opplever frihet til å løse de daglige oppgavene på en god måte. Tillit skaper forpliktelse og bidrar til et godt arbeidsmiljø og økt nærvær.

Små kommuner er under økende press som følge av endring i befolkning, færre barn, og flere eldre, reduserte overføringer gjennom inntakssystemet, usikkerhet rundt framtidig inntaksgrunnlag, nye oppgaver og økt detaljstyring, sterkere rettighetslovgivning og økte krav til kommunen. Fortsetter utviklingen vil Sirdal kommune ha utfordring med å fylle rollen som generalist kommune, også Sirdølen må ruste seg for krevende valg framover.

Dette vil innebære endring og omstillinger både for ansatte og innbyggerne. En stor del av omstillingen handler ikke bare om bærekraftig økonomi. Den handler om at vi prioriterer mellom de ulike formålene, og ikke minst at vi omstiller for å skape bedre innrettede tjenester for innbyggerne våre.

I 2023 vil kommunedirektøren legge vekt på å videreutvikle Sirdal kommune til en moderne og utviklingsorientert organisasjon.

Føringer for dette utviklingsarbeidet er:

- Innbyggerne skal stå i sentrum for det vi gjør
- Bidra aktivt med å bygge en kultur fra «meg og mitt til vi og vårt»
- Helhetlig styring – følge opp og omsette politiske vedtak
- Effektiv ledelse
  - Effektiv ledelse skal gi merverdi for organisasjonen, merverdi for ledergruppa og merverdi for det enkelte medlem
- Arbeide med felles forståelse av kommunens rolle og oppdrag
- Legge til rette for involvering av medarbeidere, tillitsvalgte og vernetjenesten, innbyggere og brukere i forbedringsprosesser.

Følgende tiltak ønsker kommunedirektøren å prioritere i budsjett 23 og økonomiplan perioden:

- Organisasjon og lederutvikling: Utviklingsprogram for ledelse i Sirdal så en kan utvikle effektive ledergruppe som skaper gode resultater og blir en viktig bidragsyter i organisasjonens verdiskapning.
- Virksomhetsstyring: digitalt verktøy som bygger opp om virksomhetsstyring i organisasjonen eks Framsikt
- Brukerundersøkelse: I utviklingsarbeidet definere Kommunestyret hvilke brukerundersøkelser som gjennomføres hver høst. Administrasjonen effektuerer. Resultat fra undersøkelsene inngår i årsmelding og bidrar med videre utvikling av kommunen.

Sentraladministrasjonen

Avdelingene IKT, Personal og sentralarkivet vil våren 2023 bli lagt HR- og organisasjonsutvikling og kommunalområdet virksomhetsstyring.

I 2023 vil en gjennomføre anskaffelse og implementering av nytt sak og arkiv system.

Utfordringer

Lite miljø og rekrutering av kompetanse innenfor IKT/digitalisering gjør det utfordrende å bistå i den tjenesteutvikling som er ønsket. Kommunen har selv et ansvar for å være proaktiv med å tilrettelegge for og etablere digitale tjenester og verktøy.

905 Brannvesen og ulykkesberedskap

Ansvar som inngår i rammeområde:

1650 Brannvesen

Kommunedirektøren gav brannsjefen i oppdrag feb. 22 å utarbeide en vurdering av ressursbehov i et 4 års perspektiv, dokument «Ressursbehov i et 4-års perspektiv» fra sak 2022-829/4. I budsjett og økonomiplanperioden legger en til grunn dagens driftsnivå. Dersom kommunestyret ønsker å endre driftsnivå/dimensjonering av brannvesenet i Sirdal kommune eller legge inn større driftstiltak som får konsekvenser for drift, anbefaler kommunedirektøren å vurdere samarbeid med andre brannvesen.

906 Næring/Sirdalsvekst

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1700 Næringsutvikling kraftfond
- 1750 Sirdalsvekst

Skildring av dagens virksomhet

- Yte tjenester overfor lokalt næringsliv, både eksisterende bedrifter og etablerere
- Delta i utviklingsprosjekter i samarbeid med næringslivet
- Utvikle og følge opp strategiske planer
- Delta på lokale næringslivsarenaer, og gjennomføre bedriftsbesøk
- Daglig leder i Sirdalsvekst KF. Som omfatter bl.a. disponering av økonomiske støttemidler, veiledning og rådgivning

Utfordringer

2023 vil fokus være å definere og utvikle næringsområdet i kommunen ihht. til politiske føringer og kommunens behov. I 2023 må en vurdere hvor en skal legge fokuset, skal næringssjefen prioritere veiledning av bedrifter, ny etablering og grundere eller skal næringssjefen i Sirdal ha mer fokus på utvikling av næringsprosjekter eks. Ertsmyra, E 39 m.m.

907 Interkommunalt samarbeid

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1150 Interkommunale samarbeid

Budsjett for nav-samarbeid og Barnevern.

910 Enhet skole

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1199 Stab skoleenhet
- 1201 Sinnes skule
- 1202 Voksenopplæring
- 1203 Tonstad skule

Kommunedirektøren ønsker å samle tjenester til barn og unge i kommunen inn under ett kommunalområde. Våren 2023 vil enhetene bli en del av kommunalområdet Oppvekst. Kommunalområdet skal tilby gode fremtidsrettede og helhetlige tjenester for barn og unge (og voksne) i Sirdal.

Utfordringer

Utvikle en helhetlig og tverrfaglig samarbeidskultur innenfor oppvekstområdet for å styrke og oppnå mål om et samordnet tjenestetilbud.

914 Enhet barnehage

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1208 Tonstad barnehage
- 1209 Øvre Sirdal barnehage
- 1210 Stab barnehage

Skildring av dagens virksomhet

Barnehagene i Sirdal har god bemanningsnorm og et fleksibelt tilbud. Brukerundersøkelser viser stor tilfredshet hos foreldre.

Øvre Sirdal barnehage er en 2-avdelingsbarnehage. Fra 01.01.23 er det 16 barn over tre år og 9 barn under tre år som har plass.

Ansatte:

Ansatte	
Pedagogisk leder	3 årsverk
Fagarbeider	3,6 årsverk
Styrer	0,6 årsverk
Total: 7,2 årsverk	

Tonstad barnehage er en 5-avdelingsbarnehage, og i tillegg en avdeling på Monan for 5 åringene.

Fra 01.01.23 er det 38 barn over tre år og 20 barn under tre år som har plass.

Ansatte	
Pedagogisk leder	7,4 årsverk, hvorav 0,4 går til spesialpedagogisk hjelp
Fagarbeider	9,64 årsverk
Sekretær (fakturerer for begge barnehagene)	0,42 årsverk
kjøkkenassistent	0,6 årsverk
Styrer	1 årsverk
Totalt: 19,06 årsverk	

Enhetsleder barnehage 1 årsverk

Barnehageenheten har til sammen
27,26 aktive årsverk frem til nytt
barnehageår 2023

Barnehageenheten har i løpet av 2022 1,8 årsverk fagarbeidere som har sluttet. Disse er ikke videreført da barnetallet har gått ned.

I tillegg er det til sammen 1 årsverk ped.leder og 0,6 årsverk fagarbeider som er i permisjon frem til nytt barnehageår. Det tas ikke inn vikar pga. reduksjon i barnetall.

Utfordringer

Varierte barnetall i løpet av året på grunn av 2 opptak og opptak ved ledighet. Dette kan gi noen utfordringer i forhold til bemanningsplan da vi bemanner utfra bemanningsnorm og pedagognorm. Det er vanskelig å få kvalifisert bemanning til pedagogisk leder vikariater.

Det er ønskelig å få god praksis på bruk av personalressurser på tvers av enhetene. Dette er utfordrende da det er relativ stor avstand mellom barnehagene.

Barnekullene slik vi ser fremover er fortsatt minkende. Dersom det ikke kommer tilflyttere vil barnetallet i barnehagene fortsette å gå ned.

920 Ambulanse

Ansvar som inngår i rammeområde:

1301 Ambulanse

Skildring av dagens virksomhet

Ambulansen er stasjonert i Sirdal ved at Sørlandet Sykehus HF har avtale med Sirdal kommune om kjøp av ambulansetjenesten. Avtalen er gjeldende til 31.12.2023. Budsjetttrammen er noe lavere enn budsjetttrammen for 2022. Grunnen er høyere refusjonsbeløp fra staten og mindre lavere budsjettering på variabel lønn.

Utfordringer

Ambulansetjenesten har mer kjøring i vinterhalvåret og i perioder er det en ekstra ambulanse stasjonert i Øvre Sirdal i regi av PTSS. Det er et økende krav om at ambulansen skal brukes over større deler av Agder, det styres av AMK sentralen og svekker akuttberedskapen i Sirdal.

921 Enhet helse

Ansvar som inngår i rammeområde:

1310 Enhetsleder helse

1320 Kommunelege

1321 Fysio-/ergoterapeut

1322 Helsestasjon

1323 Psykisk helse og rus

1377 Bo- og avlastningstjenester

Fra våren 2023 er helse lagt inn under kommunalområdet velferd. Område skal utvikle og levere gode velferdstjenester for innbyggerne og brukerne i Sirdal hver dag.

Budsjettrammen til enhet Helse er økt i forhold i opprinnelig budsjett 2022, men ligger noe lavere enn regulert budsjett 2022. Høsten 2022 bli «Nordsjøturnus» for kommunelegetjenesten etablert. Evaluering/vurdering av ordningen skal skje februar/mars 2023 ved å få frem et kunnskapsgrunnlag sette i forhold til tjenestenivået og de kostnader ordningen har.

Skildring av dagens virksomhet

Kommunelegetjenesten

Legetjenesten har hatt utfordringer med rekruttering siste årene, men fra november 2022 er alle tre legene i en ny «Nordsjøturnus» på plass. Det vil gi mer stabilitet, skape forutsigbarhet og være viktig for arbeidsmiljøet og arbeidsbelastningen.

Tjenestenivået legger premisser for kostnadene knyttet til legetjenesten. Nordsjøordningen skal evalueres våren 202r slik at kommunestyret kan ta stiling til nivå på tjenesten ifb. økonomirapport 1 tertial.

Kommunen er med i Listersamarbeid knyttet til miljørettet helsevern og får bistand og rådgivning.

Utfordringer:

Blir belyst ved evaluering av tjenestenivå

Fysio -og ergoterapi tjenesten

Dagens virksomhet:

Fysioterapi- og ergoterapitjenestene er viktige aktører innen habilitering/rehabilitering. Tjenestene gir tilbud til voksne og eldre som er i risiko for, eller har vanskeligheter med å mestre, eller utføre daglige aktiviteter pga. funksjonsnedsettelse, eller har behov for opptrening etter skade/operasjon. Videre gis det tilbud til barn/unge og deres familier. Det ytes også forebyggende tjenester for å forhindre utvikling av sykdom og skade.

Utfordringer:

Pasientene er dårligere og utskrives raskere fra sykehuset til kommunen enn tidligere. Dette medfører behov for økt oppfølging og tilrettelegging, flere tjenester i hjemmet og dermed mer bruk av tid i bil. Behovet for hverdagsrehabilitering vil sannsynligvis øke.

Kommunens folkehelseprofil viser at livsstilssykdommer er en utfordring. Frisklivssentral vil være et viktig tiltak i dette arbeidet.

Helsestasjonstjenesten

Dagens virksomhet:

Det gis tjenester innen Helsestasjon, skolehelsetjeneste og svangerskap- og barselomsorg.

Det er fokus på forebyggende arbeid blant barn og unge for å møte de utfordringer som dagens samfunn

I 2022 og 2023 har kommunen fått tilskuddsmidler for styrking av skolehelsetjenesten noe som betyr en ekstra ressurs på 40 % stilling.

Utfordringer:

Utfordringer i den psykisk helse til barn, unge og familier er mer synlige. Viser til Ung-data undersøkelsen med mindre aktivitet blant barn og unge, samt mer ensomhet.

Kartleggingen av ny barnevernsreform og konsekvenser for kommunale tjenester når det gjelder oppgaver, kompetanse, ressurser og tiltak som treffer er klare utfordringer.

Psykisk helse og rus

Dagens virksomhet:

Gir tjenester til barn, unge, voksne og familier med utfordringer innen psykisk helse -og/eller rusutfordringer. Spesialisthelsetjenesten har bygd ned tilbudene, dermed overføres større ansvar til kommunene.

Mer involvering av brukeren, slik at den er i stand til å leve et godt liv ved å involvere instanser og andre mennesker i behandlings- og rehabiliteringsprosessen.

Utfordringer:

Kommunen har pr. nå ikke ansatt kommunepsykolog, men kjøper en nettbasert psykolog-tjeneste, som i tillegg til individuelle samtaler tilbyr veiledning og kurs. Dette er en lovpålagt tjeneste.

Opprettholde og videreutvikle det forebyggende arbeid og gjøre et godt arbeid for å redusere utenforskap og ensomhet.

Tilbudet til denne brukergruppen skal ivaretas hele døgnet og et godt samarbeid mellom psykisk helse/rus og hjemmebasert omsorg (herunder natt-tjenesten) er viktig.

Bo- og avlastningstjenesten

Dagens virksomhet:

Gir tilpassede tjenester til personer med psykiske og/eller fysiske funksjonsnedsettelse. Fra mai 2022 startet avdelingen opp med langvakter i helgen i tillegg til et økt dagsenter tilbud.

Utfordringer:

Opprettholde og videreutvikle det forebyggende arbeidet. Fysisk tilrettelegging for alle brukergrupper samt tilrettelegging/integrering i samfunnet.

924 Enhet pleie og omsorg

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1370 Administrasjon omsorgsavdelinga
- 1381 Hjemmebaserte tjenester
- 1382 Somatisk avdeling
- 1383 Demensavdeling
- 1384 Kjøkken

Fra våren 2023 er helse lagt inn under kommunalområdet velferd. Område skal utvikle og levere gode velferdstjenester for innbyggerne og brukerne i Sirdal hver dag.

Skildring av dagens virksomhet

Demensområdet består av demensavdeling 14 langtidsplasser, dagtilbud lovpålagt aktivitetssenter for personer med demens og demensteam.

Somatisk langtidssavdeling har 17 langtidsplasser,

Hjemmebasert inneholder korttidsavdeling, hjemmesykepleie og hjemmehjelp. Inneholder og ambulerende vaktmester, frokostvert og avdelingssykepleier for hele området. Det disponeres 9 rom og avdelingen svinger mye i totalt innleggende pasienter.

Avdeling for kjøkken og renhold inneholder, rengjøring av hele sykehjemmet og produksjon av mat til beboere og bygda. Det er kafé to dager i uka, men middag kan bestilles hver dag. Vi har eget vaskeri.

Vi har hatt Livsgledeassistenter på helger gjennom året, dekket av prosjektmidler første del og prioritert i eget budsjett siste del.

Aktivitetsassistenter/ ungdommer i jobb på topp 3 uker på hver gjennom sommeren. Fra 18 år og oppover kan de gå i drift. Rekrutterende.

I 2023 vil en konsolidere og videreutvikle eldreomsorgen ihht. til vedtatte planer.

930 Enhet kultur

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1207 Sirdal kulturskole (SMoK)
- 1410 Enhet for kultur

- 1411 Bibliotek
- 1412 Kino
- 1420 Sirdal fjellmuseum og Turistinformasjonen
- 1435 Tonstadbadet

Skildring av dagens virksomhet

Sirdal kulturskole (SMOK) har i dag 108 elever. Tilbudet retter seg først og fremst mot barn og unge. og undervisningen er lagt til ettermiddagstid og starter rett etter skoletid.

De siste årene har kulturkontoret vært sterkt involvert i Heimesommer sammen med Tonstadbadet. Heimesommer er i budsjettet for 2023 videreført med samme økonomiske rammer som i opprinnelig budsjett for 2022.

Sirdal folkebibliotek består av biblioteket på Tonstad og filialen ved Sinnes Skule.

Sirdal kommunale kino har faste visninger på onsdager og søndager i kinosalen på kulturhuset. I tillegg vises det noen utvalgte premierefilmer på fredager.

Drift og formidling av bygdetunet er en viktig del av oppgavene ved Fjellmuseet. I tillegg har kommunen en stor samling av gjenstander som skal registreres og tas vare på.

I dag bruker SSA (Sirdal Safari and Adventures) flere av de gamle bygningene i sitt reiselivskonsept. I tillegg har de ansvar for drift av kafe i infobygget. Turistinformasjonen har også base på Kvæven.

Utfordringer

Det er til tider utfordrende å få lærere til de ulike tilbudene. Det er mange små «smale» stillinger, og de ansatte kombinerer ofte stillingen på kulturskolen med andre stillinger i kommunen, eller andre arbeidsgivere.

Det er et sterkt ønske fra enhet for kultur å få på plass en løsning med «Meråpent bibliotek» på Tonstad. Dette vil gjøre tjenesten mer tilgjengelig for publikum, og forhåpentligvis føre til at enda flere vil benytte seg av tjenesten.

En annen utfordring de aller fleste kinoene i landet sliter med, er å få like mange folk som før til å gå på kino. Særlig etter pandemien har besøket gått noe ned på kino og andre kulturelle arrangement

Nåværende museumsarbeider slutter i stillingen rundt 20. november og vi har pr. 9.11.2022 ikke fått ansatt ny museumsleder til å følge opp drift av museet, samarbeidet med SSA og etablering av Villreinutstilling. 3 faste leietakere flytter ut av infobygget fra nyttårsskiftet. Dette betyr reduserte leieinntekter for enheten.

961 Enhet bygg og eiendom

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1530 Kommunal eiendomsforvaltning
- 1561 Strøm bygg og eiendom

- 1563 Renholdsområde 1
- 1564 Renholdsområde 2
- 1566 Byggdrift 1
- 1567 Byggdrift 2
- 1568 Byggdrift 3

I 2023 er enhet for eiendom del av kommunalområdet Samfunn.

Utfordring

Profesjonalisere og effektivisere eiendomsmassen, tilpasse denne til kommunens behov med tanke på kvalitet og kvantitet.

962 Enhet arealforvaltning

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1600 Planavdeling – andre oppgaver
- 1610 Plan/byggesak – Selvkost
- 1612 Planarbeid (ikke selvkost)

Skildring av dagens virksomhet

Det dreier seg om samfunnsutvikling på flere nivåer og innenfor flere fagområder. Alt henger sammen med alt. Enheten håndterer forvaltningsoppgaver innen plan- og byggesak, kart og oppmåling, landbruk og skogbruk, miljø- og naturvern, vilt og fisk samt energi.

Det er jevnt over stor etterspørsel etter tjenestene enheten representerer. Enhetens personell håndterer hovedtyngden av forvaltningsoppgavene selv. I tillegg kjøpes det tjenester fra private aktører. Selvkostprinsippet legges til grunn for saker i medhold av plan- og bygningsloven.

Aktuelle digitale løsninger vurderes jevnlig, med mål om å ha et godt og fremtidsrettet tjenestetilbud.

Utfordringer

Det er utfordrende å rekruttere og beholde kvalifisert personell. Videre; veterinærordningen i Flekkefjord vakt-distrikt, tidsfrister og sårbarhet, tilsyn og ulovlighetsoppfølging, naturpåkjenninger, sykefravær, kompetanse, kapasitet, herunder også til deltakelse i Lister plan- og næringsnettverk.

963 Enhet samferdsel

Ansvar som inngår i rammeområde:

- 1670 Samferdsel, parker og kirkegårder

Skildring av dagens virksomhet

- Drift og vedlikehold av kommunalvei, samt brøyting av en rekke private veger.
- Drift og vedlikehold av park, sentrumsgate og lekeplasser.
- Drift og vedlikehold av kirkegårder, samt ansvar for gravertjenesten.
- Bidrag til andre enheter ved behov og kapasitet.
- Jobbing med utbygging av mobil, fiber/bredbånd blant annet i samarbeidprosjekter med DDA

Utfordringer

Vi opplever i år spesielt utfordringer knyttet til svært stor prisøkning på innleide brøytetjenester.

Dette medfører at vi har blitt nødt til å foreslå en betydelig økning av brøytebudsjettet.

Vi har leid lagerplass hos Norhard, men har nå blitt oppsagt fra sommeren 2023. Dette medfører at vi må finne en ny plass, og vi foreslår at det bygges et nytt lager for å slippe leieutgifter.

Vi har i år oppgradert mange veier fra 6 til 8 tonn aksellast, men det er flere veier som bør økes aksellast på og vi ønsker ideelt sett opp til 10 tonn spesielt der det forekommer tømmertransport.

Rostølvegen er såpass dårlig at den må enten oppgraderes betydelig eller vurderes stengt, i alle fall vinterstid.

Nesetveien er dårlig asfalt og bør asfalteres, men dette har vært avventet i påvente av oppgradering av veien med tanke på møteplasser.

966 Selvkost vann, avløp

Ansvar som inngår i rammeområde:

1620 Vannforsyning – Selvkost

1630 Avløp – Selvkost

Skildring av dagens virksomhet

- Drift og vedlikehold av tre kloakkrenseanlegg fordelt på Tonstrad, Handeland og Øksendal
- Drift og vedlikehold av 7 kommunale vannverk fordelt på Haughom, Øksendal, Tonstad, Lunde, Ousdal, Sinnes og Suleskard
- Drift og vedlikehold av ca .100 pumpestasjoner og ca. 170 km kommunalt vann og avløpsnett
- Bistand ved nybygging av kommunale og private Va anlegg.
- Jobbing med utbygging av mobil, fiber/bredbånd blant annet i samarbeidprosjekter med DDA
- Vi har totalt 3325 hytter/hus tilknyttet kommunale kloakkrenseanlegg og 3048 hytter/hus tilknyttet kommunale vannverk.

Det er et stort og omfattende ledningsnett som knytter abonnentene sammen, og det er lagt stor vekt på at utslippet i Øvre Sirdal samles til et egnet sted like oppstrøms Sira Kvinas inntak til kraftstasjonen på Handeland. Det er gjort store investeringer

I Tonstad området har vi det eldste ledningsanlegget og det har de siste årene blitt gjort en betydelig oppgradering av de eldste anleggene her.

Utfordringer

Hovedplan VA legger opp til mange prosjekter og vi har hatt litt utfordringer med kapasiteten til å håndtere ønsket fremdrift da enheten i tillegg til VA prosjektene også er involvert andre prosjekter i kommunen.

På driftssida har vi stadig større mengde anlegg som skal driftes og vedlikeholdes. Veldig stor andel av anleggene våre i øvre Sirdal er bygd fra år 2000 og utover. Disse begynner nå å kreve mer vedlikehold enn de første årene etter etablering.

Når det gjelder økonomi så påvirker rentene gebyrnivået i betydelig grad. Vi har likevel et gebyrnivå som ligger under landsgjennomsnittet selv om vi har en relativt sårbar resipient og komplisert utbygging.

Økonomisk utvikling i planperioden

Den økonomiplanen som nå legges frem viser et økonomisk bilde hvor inntekter fra konsesjonskraft, eiendomsskatt fra vindkraft og vannkraft og aksjeutbytte fra Agder Energi gir noen ekstraordinære inntekter i økonomiplanperioden, som følge av høye priser på kraft. Det som er viktig er å forvalte inntektene på en bærekraftig måte, at det tenkes langsiktig og systematisk. Avsetning av merinntektene til fond, for senere bruk, vil være hensiktsmessig for senere å ha gode reserver for bruk.

En viktig oppgave for kommunene nå er å ta styringen over den fornyelsen kommunal sektor er midt oppi med tanke på digitalisering og automatisering. Den digitale transformasjonen og det taktskifte som nå skjer har hver enkelt kommune ansvaret for å lykkes med og det er en unik situasjon som hver enkelt kommune er i, ved at kommunen selv får ansvar for å forme og fornye sin egen organisasjon, akkurat slik det er best basert på lokal kjennskap. Det er en forutsetning for å kunne opprettholde forventet tjenestetilbud til forventet kvalitet i tiden fremover at kommunen er en del av den samfunnsutviklingen som ellers skjer.

Vekst i kostnadene på grunn av større andel eldre i befolkningen – økning i helsekostnader og pensjonskostnader for samfunnet generelt er en utfordring som også møter Sirdal. Den generelle prisøkningen som har vært på varer og tjenester merkes også, i tillegg til økningen i kapitalkostnader.

Taksonomi – den samfunnsøkonomiske bærekraften blir viktigere og viktigere i tiden som kommer. Kommunene må ruste seg å være kommuneøkonomisk bærekraftige. Tjenester må i større grad innrette seg mot at innbyggeren i større grad baserer sin kontakt med kommunen digitalt og at kommunens ressurser i større grad brukes mot pleie- og omsorg i stedet for tradisjonell saksbehandling.

Utvikling i økonomiplanperioden 2023-2026

Den økonomiske situasjon for Sirdal kommune i kommende økonomiplanperiode ser positiv ut, særlig om en ser på utviklingen i inntekter. Flere faktorer spiller inn, faktorer som kommunen ikke rår over, og særlig knyttet til inntekter fra kraft. Sirdal har vanligvis en stabil god økonomi, med et solid disposisjonsfond, og den situasjonen kommunen nå ser, gjør at økonomien er styrket ytterligere. Det er videre viktig å ha en god økonomisk styring med kostnadene i tjenesteproduksjonen og kontroll med kostnadene i driftsnivået, det kan være krevende å ta ned driftsnivået om inntektene går tilbake til et lavere nivå, men heller bygge opp disposisjonsfond til fri bruk ved senere anledninger.

Der er også usikkerhet i tiden fremover til store betydelige inntekter som eiendomsskatt og utbytte fra Agder Energi. Grunnen er den varslede endringen i grunnrenteskatten med risiko for at disse inntektene da blir nedjustert i årene som kommer. Dette vil ikke ha innvirkning på 2023, men kan komme allerede i 2024. Resultatet av behandling av inntektssystemutvalgets rapport NOU 2022:10 i 2023 vil i verste konsekvens få innvirkning på blant annet konsesjonskraftsinntektene til kommune. Et siste element er hvordan utviklinga i energiprisene og da strømprisene vil bli da dette isolert sett har stor innvirkning på inntektene som nevnt, og disse inntektene er betydelige for Sirdal kommune.

Økonomiske måltall

Finansielle måltall	Nivå
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	> 3,0 %
Disposisjonsfond i % av frie inntekter	> 15,0 %
Kraftfond/næringsfond minst 2 x årlig konsesjonsavgift	
Netto finansutgifter i % av driftsinntekter	< 3,0 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	< 80 %
Avvik fra budsjett pr. enhet – driftsutgifter	< 0,5 %

Sirdal kommune oppfyller de økonomiske måltallene på de fleste punkt. Ved å bruke moderat med midler fra kraftfond/næringsfond i budsjettet for 2023 oppfylles også det økonomiske måltallet, fondet skal være minst 2 ganger konsesjonsavgifter.

Å holde avvik fra budsjett under 0,5 % på enhetene er et viktig måltall for sikker og forutsigbar økonomistyring. Dette vil være en god indikator for den videre økonomioppfølgingen.

Investeringer i planperioden

§ 5-5 Bevilgningsoversikt – Investering (2A)

Tiltak/Prosjekt ektnummer	Beskrivelse av investeringstiltak	Prosjekt	2023	2024	2025	2026
Kapital - føres over investeringsbudsjettet:						
9680	KLP-egenkapitalinnskudd	9680	1 000 000	0	0	0
9681	Innlån til videre utlån - startlån	9681	2 000 000	0	0	0
Investeringstiltak vedtatt i økonomiplanen 2022-2025, videreført med justering av beløp og/eller forskyvning mellom år.						
INV 9102	Ytregarden - utskiftning ledning, jf tiltaksplan	9102	600 000	0	0	0
INV 9105	Årlig ramme - utbedring lekkasjer kummer og ledninger, jf tiltaksplan	9105	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
INV 9105	Årlig ramme - utbedring lekkasjer kummer og ledninger, jf tiltaksplan	9105	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
INV 9115	Grunnarbeid Knausane boligfelt - K-sak 62/10	9115	7 750 000	0	0	0
INV 9140	Vann - Omlegging VL Indregarden	9140	1 000 000	0	0	0
INV 9141	Ny vannledning Sinnes 815 m - ø 225	9141	0	2 500 000	0	0
INV 9144	Høydebasseng Tonstad vv på Gatneskil 400m3	9144	0	0	0	4 000 000
INV 9145	Ny 160 mm vannledning til Gatneskil HB, 1,1 km	9145	0	0	0	2 000 000
INV 9146	Vannledning fra Gatneskil til NS Ertsmyra 600 mm pumpestasjon	9146	0	0	0	2 000 000
INV 9148	Vannledning til nedre del av Josdal	9148	0	0	0	2 000 000
INV 9149	Vann og avløpsledning til næringsområde N7	9149	0	1 600 000	0	0
INV 9149	Vann og avløpsledning til næringsområde N7	9149	0	1 600 000	0	0
INV 9150	Reservebrønn med kapasitet på 10l/Suleskard vannverk	9150	0	0	400 000	0
INV 9153	Nytt avløpanlegg for Haughom	9153	0	0	3 500 000	0
INV 9154	Avløpsledning til Josdal med pumpestasjon	9154	0	0	0	2 600 000
INV 9158	Avløp - Ny pumpeledning Hovland-Neset	9158	150 000	0	0	0
INV 9159	Avløp - Ombygging Fidjeland pumpestasjon	9159	125 000	0	0	0
INV 9404	Brannbil/utstyr brann	9404	1 500 000	0	0	0
INV 9408	Teknisk areal - Egenandel flomsikringstiltak Tonstad	9408	9 375 000	9 375 000	0	0
INV 9421	Teknisk samferdsel - vei . utstyr Tunga	9421	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
INV 9426	Fellespost Oppvekst og Levekår	9426	3 125 000	3 125 000	3 125 000	3 125 000
INV 9439	Eliastunet - parken	9439	3 625 000	0	0	0
INV 9521	Dagsturhytte Agder F.sak 100/2021	9521	1 125 000	0	0	0
INV 9522	Fotballhall	9522	6 250 000	0	0	0
INV 9523	Kraftvitensenter m/tilhørende infrastruktur + treningssenter	9523	25 000 000	25 000 000	0	0
INV 9526	Villreinutstilling	9526	360 000	0	0	0
INV 9527	Rehabilitering balløkker	9527	625 000	625 000	625 000	625 000
INV 9529	Lekeplasser - HMS - skal som egen sak til O/L	9529	310 000	310 000	310 000	310 000
INV 9530	Veilys ihht regelverk, målte anlegg	9530	1 000 000	0	0	0
INV 9533	Trafikksikringstiltak - skal som sak til O/L	9533	375 000	375 000	375 000	375 000
Forslag til nye investeringer						
INV 2311	Meråpent bibliotek Tonstad	2311	300 000	0	0	0
INV 2312	Legekontoret - innkjøp av laserapparat	2312	375 000	0	0	0
INV 2313	Bygging av lager	2313	2 500 000	0	0	0
Sum investeringer, bruttobeløp			72 470 000	48 510 000	12 335 000	21 035 000

Tall i investeringstabellen er bruttobeløp. De fleste av investeringsprosjektene er overført fra investeringsplanen fra 2022 og økonomiplanperiode 2022-2025. Vurderinger er gjort i forhold til forventet fremdrift og dermed kostnader som vil påløpe i 2022.

Forslag til nye investeringer kommer frem av siste del av tabellen.

Finansiering av investeringene fremgår av tabell § 5-5 Bevilgningsoversikt investeringer (2B) blir omtalt der.

Oversikt investeringer og finansiering - §5-5 Bevilgningsoversikt investeringer (2B)

§ 5-5 Bevilgningsoversikt investering (2B)

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
1 Investeringer i varige driftsmidler	69 470 000	48 510 000	12 335 000	21 035 000
2 Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 000 000	0	0	0
4 Utlån av egne midler	0	0	0	0
5 Avdrag på lån	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	70 470 000	48 510 000	12 335 000	21 035 000
7 Kompensasjon for merverdiavgift	12 890 000	7 960 000	1 085 000	1 085 000
8 Tilskudd fra andre	27 475 000	6 000 000	0	0
9 Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
13 Bruk av lån	14 605 000	34 550 000	11 250 000	19 950 000
14 Sum investeringsinntekter	54 970 000	48 510 000	12 335 000	21 035 000
15 Videreutlån	2 000 000	0	0	0
16 Bruk av lån til videreutlån	2 000 000	0	0	0
17 Avdrag på lån til videreutlån	500 000	0	0	0
18 Mottatte avdrag på videreutlån	500 000	0	0	0
19 Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
20 Overføring fra drift	0	0	0	0
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
22 Bruk av ubundet investeringsfond	-14 500 000	0	0	0
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-1 000 000	0	0	0
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-15 500 000	0	0	0
27 Fremført til inndekning i senere år(udekket bel	0	0	0	0

Finansiering av investeringer

I år 1 og 2 i økonomiplanperioden legges det opp til egenfinansiering av deler av investeringene ved bruk av eksterne midler avsatt til fond i regnskapet til Sirdal kommune. Her kan nevnes 14,5 mill. kroner til investering 9523 Kraftvitensenter med tilhørende infrastruktur + treningssenter, midler mottatt til bygging av 9521 Dagsturhytte Agder mm. I tillegg er det budsjettert med finansiering av prosjekt 9522 Fotballhall fra spillemidler med 15 mill. kroner. Flomsikringsprosjekt 9408 er budsjettert finansiert med tilskuddsmidler på 6 mill. kroner i 2023.

Låneopptak til finansiering av investeringer er i 2023 på 14,605 mill. kroner. Videre utover i økonomiplanperioden er låneopptak budsjettert med henholdsvis 34,5 -, 11,2 - og 19,9 mill. kroner.

Sirdal kommune har ingen økonomiske måltall for egenfinansiering av investeringer, men egenfinansieringsgraden i 2023 er på omtrent 80 %.

